

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak-** en **glazenwassersbedrijf**

Rapportage Verantwoord Beleggen

Eerste halfjaar 2009

Index

- 1 Inleiding Verantwoord Beleggen
- 2 Rapportage Uitsluitingsbeleid controversiële wapens
- 3 Rapportage Engagement
- 4 Rapportage Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- 5 Bijlagen

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak-** en **glazenwassersbedrijf**

1 Inleiding Verantwoord beleggen

1. Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna het pensioenfonds) geeft vanaf 2008 invulling aan verantwoord beleggen. In deze halfjaarlijkse rapportage leest u welke activiteiten namens het pensioenfonds op dit gebied zijn ondernomen.

2. Beleid en uitgangspunten

Het verantwoord beleggen beleid van het pensioenfonds bestaat uit de volgende onderdelen:

- Uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens
- Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen
- Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Voor het verantwoord beleggen beleid hanteert het pensioenfonds de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties als uitgangspunt. Die hebben betrekking op vier hoofdthema's, namelijk mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie (de uitgangspunten van de Global Compact van de Verenigde Naties worden gegeven in bijlage 1).

De Global Compact bestaat uit tien breed geaccepteerde principes die hun oorsprong vinden in internationale verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en belangrijke principes van de International

Labour Organisation (ILO). De Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

3. Rapportage

Website

Het pensioenfonds rapporteert op haar website over hoe zij de afgelopen periode invulling gaf aan het verantwoord beleggen beleid. Hiertoe plaatst het pensioenfonds halfjaarlijks een verslag op de website waarin onderstaande onderdelen worden besproken:

- Verantwoord beleggen beleid
- Uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens
- Engagement
- Corporate governance en stembeleid

Halfjaar rapportage

In de volgende hoofdstukken wordt per onderdeel gerapporteerd. Als eerste komt in hoofdstuk 2 het uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens aan bod. Er zijn enkele nieuwe ondernemingen aan de uitsluitingslijst toegevoegd. In hoofdstuk 3 staan engagement activiteiten centraal en is er aandacht voor het themaonderzoek water in de drank- en voedingsindustrie. Tot slot komen in hoofdstuk 4 corporate governance en stemactiviteiten aan de orde. Er wordt kort ingegaan op stemactiviteiten van het afgelopen half jaar.

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

2 Rapportage Uitsluitingsbeleid controversiële wapens

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens. Vervolgens treft u de lijst aan van ondernemingen die zijn uitgesloten op basis van het uitsluitingsbeleid. In paragraaf 3 leest u welke aanpassingen zijn gemaakt in de beleggingsportefeuille. Tot slot komen in paragraaf 4 de laatste ontwikkelingen ten aanzien producenten van controversiële wapens aan bod.

2. Beleid ten aanzien van producenten van controversiële wapens

Het pensioenfonds hanteert in het kader van verantwoord beleggen een uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens. Controversiële wapens zijn wapens die onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken en waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen burger- en militaire doelen. Ook na afloop van een conflict veroorzaken deze wapens nog op aanzienlijke schaal slachtoffers. Het volledige beleid kunt u terugvinden op de website van het pensioenfonds.

3. Invoering van uitsluitingsbeleid in aandelen portefeuille

Op basis van de bovenstaande definitie belegt het pensioenfonds niet in ondernemingen die controversiële wapens produceren of een significant belang hebben in een andere onderneming die de deze wapens produceert. De uitsluitingslijst wordt elk half jaar opnieuw beoordeeld aan de hand van onderzoeksresultaten van een onafhankelijk onderzoeksbureau.

In totaal worden per juli 2009 voor de Europese portefeuille 8 ondernemingen uitgesloten. In de Amerikaanse portefeuilles worden 11 ondernemingen uitgesloten op basis van beleid ten aanzien van controversiële wapens. Voor zowel de Europese als voor de Amerikaanse portefeuille is een nieuwe naam aan de uitsluitingslijst toegevoegd. Eén naam is voor de Europese lijst afgevoerd omdat dit bedrijf niet langer een significant belang heeft in een van de ondernemingen die controversiële wapens produceert.

4. Overzicht van uitgesloten namen in 2008

Op basis van het uitsluitingsbeleid werd in 2008 niet in de volgende ondernemingen belegd:

Alcatel-Lucent
BAE Systems PLC
Boeing Co
European Aeronautic Defence & Space Co EADS N.V.
Finmeccanica S.p.A
General Dynamics Corp
Goodrich Corp
Honeywell International Inc
L-3 Communications Holding Inc
Lockheed Martin Corp.
McDermott International Inc.
Northrop Grumman Corp
Raytheon Co.
Rolls-Royce Group PLC
Safran Groupe S.A.
Serco Group PLC
Textron Inc
Thales S.A.

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

3 Rapportage Engagement

1. Inleiding

Het centrale middel in het verantwoord beleggen beleid van Syntrus Achmea Vermogensbeheer is het aangaan van dialoog met ondernemingen. Bij het aangaan van de dialoog wil Syntrus Achmea Vermogensbeheer de aandeelhouderswaarde vergroten en tegelijkertijd het duurzame gedrag van ondernemingen verbeteren. De principes van de Global Compact staan hierbij centraal. Robeco voert namens Syntrus Achmea Vermogensbeheer de dialoog met ondernemingen.

2. Thema engagement

Voordat Robeco de dialoog aangaat met ondernemingen, doet het diepgravend themaonderzoek of laat dit uitvoeren door een gespecialiseerde organisatie. Aan de hand van de resultaten gaat Robeco namens Syntrus Achmea Vermogensbeheer de dialoog aan met ondernemingen. Syntrus Achmea Vermogensbeheer bepaalt elk jaar welke twee actuele thema's centraal staan in het engagement proces.

Op voordracht van Syntrus Achmea Vermogensbeheer is in het eerste kwartaal van 2009 onderzoek gedaan naar beleid en prestaties op het gebied van waterverbruik door ondernemingen in de drank- en voedingssector. Een nadere toelichting op het onderzoek wordt gegeven in paragraaf 3. Verder heeft Robeco in het tweede kwartaal van 2009 onderzoek laten uitvoeren naar de klimaat- en energieprestaties van autoproducenten. Een nadere toelichting op dit onderzoek wordt gegeven in paragraaf 4.

3. Themaonderzoek: impact van water

Water komt steeds hoger te staan op de agenda van de wereldwijde politiek, het bedrijfsleven en consumenten. Lokale waterschaarste en waterovervloed hebben een impact op het milieu, leefgemeenschappen, economieën en ondernemingen die daarbinnen actief zijn. Voor ondernemingen is goed en efficiënt waterbeheer niet alleen cruciaal voor de eigen winstgevendheid en continuïteit, maar ook voor hun omgeving en belanghebbenden, onder wie de aandeelhouders.

Voor het themaonderzoek van 2009 is de impact van water op een aantal ondernemingen in de drank- en voedingssector onderzocht door het World Resources Institute. Ook de wijze waarop de ondernemingen omgaan met dit thema is daarbij geanalyseerd. Van de onderzochte ondernemingen springen Danone en Diageo er in positieve zin uit. Zij geven in hun publicaties aan dat zij zich bewust zijn van het belang van water voor hun eigen bedrijfsvoering. Andere ondernemingen, zoals Altria, Kraft Foods, Heinz, SAB Miller, Pernod-Ricard en Tyson Foods, maken niet of nauwelijks melding van het belang van water voor hun bedrijfsvoering. Het onderzoek maakt duidelijk dat de huidige prijs van water laag is en geen recht doet aan de bestaande vraag- en aanbodverhoudingen.

Dat de prijs van water in de toekomst zal stijgen, is zeer waarschijnlijk. Geen enkele onderneming uit het onderzoek laat zien wat de financiële gevolgen zouden zijn van een prijsstijging van water. Naar aanleiding van dit onderzoek zal Robeco namens Syntrus Achmea Vermogensbeheer de dialoog aangaan met de genoemde ondernemingen. Naast het creëren van een bewustwording van het belang van water en het aansporen tot het voeren van een adequaat waterbeleid, is een analyse van de financiële impact van stijgende waterprijzen onderwerp van deze dialoog.

4. Themaonderzoek: autoproducenten

Autoproducenten krijgen in toenemende mate te maken met (Europese) regelgeving dat gericht is op het verlagen van de CO₂-uitstoot van nieuwe auto's. Vanaf 2012 moet in de Europese Unie de gemiddelde brandstofconsumptie van nieuwe auto's lager of gelijk zijn aan 130 gram CO₂ per kilometer. Ten opzichte van de huidige brandstofconsumptie van auto's betekent dit een verbetering van gemiddeld 20%.

Voor beleggers is het relevant te weten hoe de verschillende autofabrikanten omgaan met de (nieuwe) regelgeving. Daarnaast is het belangrijk te weten hoe ondernemingen omgaan met hun ketenverantwoordelijkheden en met belanghebbenden. In het onderzoek is gekeken naar 18 autofabrikanten wereldwijd.

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport gaat Robeco namens Syntrus Achmea Vermogensbeheer en het pensioenfonds de komende maanden in gesprek met een selectie van de onderzochte bedrijven over beleid, en maatregelen die de ondernemingen treffen in verband met de (toekomstige) regelgeving en de transparantie van de ondernemingen hierover.

5. Overzicht engagement activiteiten

Voor het pensioenfonds heeft Robeco een dialoog gevoerd met de ondernemingen die genoemd worden in tabel 3 op pagina 9. Robeco maakt onderscheid in de volgende thema's:

- milieu
- menselijk kapitaal
- maatschappij
- corporate governance
- ethiek

Per onderneming is aangegeven welke thema's centraal staan in de engagement trajecten. Een uitvoerig verslag over engagement activiteiten, doelstellingen en resultaten treft u aan in het Robeco engagement verslag over de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 juli 2009 in bijlage 3.

6. Collectieve engagement initiatieven

PRI Update

In 2006 hebben de Verenigde Naties samen met institutionele beleggers uitgangspunten op het gebied van verantwoord beleggen geformuleerd en vastgesteld. Deze zes internationaal breed geaccepteerde principes vormen de Principles for Responsible Investments (PRI). Deze principes bieden institutionele beleggers handvatten bij de formulering en uitvoering van het verantwoord beleggingsbeleid. Syntrus Achmea Vermogensbeheer is ondertekenaar van de PRI. Syntrus Achmea Vermogensbeheer heeft met het ondertekenen van de PRI aangegeven de ambitie te hebben rekening te houden met ecologische, sociale en governance onderwerpen in haar beleggingsproces. In de tweede helft van 2008 zijn dan ook in navolg hiervan een aantal collectieve engagement initiatieven vanuit de PRI door Syntrus Achmea ondersteund:

- Het Seoul initiatief waarvoor alle ondernemingen in de grote indices (MSCI, FTSE) zijn aangeschreven en verzocht de Global Compact te ondertekenen en te implementeren.
- Water initiatief waarbij de 100 grootste ondernemingen zijn aangeschreven om deze aan te sporen het CEO Water Mandate te ondersteunen. Dit voor het verbeteren van beleid en praktijk ten aanzien van watergebruik. Dit initiatief sluit goed aan bij het onder paragraaf 3 besproken themaonderzoek naar de impact van water.

In de eerste helft van 2009 is aan eerder geïnitieerde collectieve engagement activiteiten vervolgd gegeven door Syntrus Achmea Vermogensbeheer. Dit door bedrijven die niet gereageerd hebben op eerdere oproepen persoonlijk aan te sporen de hierboven genoemde initiatieven alsnog te ondersteunen. Deze activiteiten zijn gecoördineerd door het secretariaat van de PRI en de resultaten zullen in de tweede helft van 2009 gepubliceerd worden. De lijst van ondernemingen die Syntrus Achmea Vermogensbeheer heeft aangeschreven en de resultaten daarvan vindt u in tabel 2 op pagina 8.

In het verlengde hiervan is aan het eind van het eerste half jaar van 2009 tevens een initiatief afkomstig van het secretariaat van de PRI ten behoeve van het *Carbon Disclosure Project* (CDP) door Syntrus Achmea

Nieuwe initiatieven

Naast de hierboven genoemde activiteiten heeft Syntrus Achmea Vermogensbeheer in de eerste helft van 2009 ook geparticipeerd in twee nieuwe collectieve engagement initiatieven. Beide initiatieven staan in verband met het *Carbon Disclosure Project* (CDP).

De missie van het CDP is het verzamelen en toegankelijk maken van data die inzichtelijk moet maken hoe de risico's over klimaatverandering zijn ingebed in bedrijfsstrategieën. Hiertoe doet het CDP ieder jaar onderzoek naar de gevolgen van klimaatverandering. In de onderzoekscyclus van 2009 werden 3700 beursgenoteerde bedrijven benaderd en gevraagd te rapporteren over onder meer de

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

gevolgen van klimaatverandering voor hun onderneming, de omvang van hun CO₂-emissies en doelstellingen om uitstoot te verminderen. Het *Carbon Disclosure Project* wordt onderschreven door een groep van 475 investeerders, waaronder Syntrus Achmea Vermogensbeheer.

In het verlengde hiervan is aan het eind van het eerste halfjaar van 2009 tevens een initiatief afkomstig van het secretariaat van de PRI ten behoeve van het *Carbon Disclosure Project* (CDP) door Syntrus Achmea

ondersteund. Het initiatief behelst het mede ondertekenen van twee brieven waarin om meer transparantie over het beheersen van CO₂ emissies wordt verzocht. De brieven zijn gericht aan bedrijven die ofwel nog niet hebben gereageerd op het eerdere verzoek van het CDP mee te werken aan de onderzoeksrunde voor 2009 (*non responding companies*) of aan bedrijven waarvan de al ontvangen reacties ondermaats zijn (*poorly responding companies*).

Tabel 1 Collectieve engagement activiteiten door Syntrus Achmea

Onderneming	Onderwerp	Resultaat	Opmerking
Aegon N.V.	Global Compact	Geen ondertekenaar	De onderneming onderschrijft de uitgangspunten van de Global Compact.
Air Liquide S.A.	Global Compact	Geen ondertekenaar	De onderneming ontwikkelt eigen duurzame uitgangspunten en wenst niet aan een specifieke aanpak gebonden te zijn
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A.	Global Compact	Ondertekend	Geen verdere actie
Belgacom S.A.	Global Compact	Geen reactie	
Dell Inc.	Global Compact	Dialogoog is nog gaande	Via Robeco
Fortum Oyj	Global Compact	Geen reactie	
Koninklijke DSM N.V.	Global Compact CEO Water Mandate	Ondertekend Dialogoog is nog gaande	Via Robeco.
LVMH	CEO Water Mandate	Dialogoog is nog gaande	Via Robeco
Mediaset S.p.A.	Global Compact	Geen reactie	
Pernod Ricard	CEO Water Mandate	Dialogoog is nog gaande	
Unicredito Italiano Spa	Global Compact	Ondertekend	
Zurich Financial Services AG	Global Compact	Dialogoog is nog gaande	Overweegt om de Global Compact te ondertekenen later dit jaar

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

Tabel 2 engagement activiteiten

	 Corporate Governance	 Maatschappij	 Menselijk Kapitaal	 Milieu	 Ethiek
Ahold					
AkzoNobel					
Anglo American					
Apple					
Archer Daniels Midland					
Assicurazioni Generali					
Bristol Myers					
Cisco Systems					
ConocoPhillips					
Deutsche Bank					
DSM					
E.ON					
Eurazeo					
Firstenergy					
Fortis					
Heineken					
KPN					
KPN					
LVMH					
Mediaset					
Mediobanca					
National Bank of Greece					
Nokia					
Philips					
Porsche					
Prysmian					
Rio Tinto					
Roche					
Roche					
Royal Dutch Shell					
Siemens					
TNT					
TomTom					
UBS					
Unilever					
Totaal	15	5	2	8	2

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak- en glazenwassersbedrijf**

4 Rapportage Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

1. Inleiding

Het derde onderdeel van verantwoord beleggen bestaat uit corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. In dit hoofdstuk komt de rol van institutionele beleggers aan de orde en hoe het pensioenfonds hier invulling aan geeft. Er wordt ingegaan op de stemactiviteiten van het pensioenfonds en afsluitend is er aandacht voor recente corporate governance ontwikkelingen in Nederland.

De Nederlandse Corporate Governance Code, de code Tabaksblad, geeft aan dat institutionele beleggers zoals pensioenfonds een beleid moeten hebben over het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van beursgenoteerde ondernemingen waarin zij beleggen. Daarbij wordt van de institutionele belegger gevraagd om minstens eenmaal per jaar aan te geven hoe hij invulling geeft aan het stembeleid. Daarnaast stelt de code Tabaksblad dat de institutionele belegger minimaal eenmaal per kwartaal aangeeft hoe hij stemde op de aandeelhoudersvergaderingen. (Zie bijlage 2 voor de volledige tekst van de relevante bepalingen van de (herziende) code Tabaksblad voor institutionele beleggers).

Het pensioenfonds voldoet aan de bepalingen van de code Tabaksblad. Op de website van het pensioenfonds (bij mijn pensioen → bij beleggingsbeleid en bij stemmen op aandeelhoudersvergaderingen) zijn de volgende documenten te vinden:

- Stembeleid
- Stemverslag van de voorgaande kwartalen en 2008
- Rapportagetool waarbij gerapporteerd wordt hoe is gestemd per aandeelhoudersvergadering

2. Stemactiviteiten in het eerste halfjaar 2009

Het pensioenfonds stemde in het eerste half jaar van 2009 op 404 aandeelhoudersvergaderingen. De meeste aandeelhoudersvergaderingen in Europa en de Verenigde Staten vonden plaats in het tweede kwartaal. In totaal passeerden 4839 agendapunten de revue.

3. Corporate governance ontwikkelingen

Beloningsbeleid op de agenda

In dit aandeelhoudersvergaderingseizoen stonden opnieuw de bestuurdersbeloningen in brede publieke belangstelling. Op de agenda van een aantal Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen stond de wijziging van het beloningsbeleid op de agenda. In tegenstelling tot veel andere landen kunnen aandeelhouders van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen stemmen over het beloningsbeleid. In een aantal gevallen werd voorgesteld om de beloning van de bestuurders significant te verhogen. In het licht van het publieke debat zagen zowel DSM, Heineken als Randstad af van het in stemming brengen van het nieuwe beloningsbeleid.

Dit jaar werd opnieuw het beloningsbeleid van Philips in stemming gebracht. Vorig jaar werd daar voor het eerst op een Nederlandse aandeelhoudersvergadering een beloningsbeleid verworpen. Deze keer stemden de aandeelhouders in met het aangepaste beloningsbeleid.

Opvallende aandeelhoudersvergaderingen

- *KPN*

Een groot aantal aandeelhouders van KPN maakte tijdens de aandeelhoudersvergadering van 7 april hun ongenoegen kenbaar over het feit dat een majeure wijziging van de aandelenregeling voor het KPN-bestuur niet ter goedkeuring aan de aandeelhouders werd voorgelegd. Aandeelhouders, die 41,5 procent van de uitgebrachte stemmen vertegenwoordigden, vonden dat de raad van commissarissen dit niet eenzijdig had mogen beslissen en stemden tegen de decharge van de raad van commissarissen.

- *Royal Dutch Shell*

Tijdens de aandeelhoudersvergadering van Royal Dutch Shell op 19 mei werd het beloningsrapport over het boekjaar 2008 met een meerderheid van 59,4 procent van de uitgebrachte stemmen verworpen. De afkeuring heeft geen directe gevolgen voor de uitgekeerde beloningen aan de Shell-bestuurders. De stemming over het rapport is voor Engelse vennootschappen (Shell is gevestigd in Londen) een

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak-** en **glazenwassersbedrijf**

adviserende stem aan de beloningscommissie. De aandeelhouders van Shell namen vooral aanstoot aan de beslissing van de commissie om voor het tweede jaar op rij lange termijnbonussen aan de Shell-bestuurders uit te keren, terwijl de prestaties (over een periode van drie jaar) beneden gemiddeld waren. Shell werd met het creëren van aandeelhouderswaarde vierde in een referentiegroep van vijf oliemaatschappijen; alleen een top drie positie geeft recht op een bonus. De commissie maakte echter gebruik van haar discretionaire bevoegdheid om toch bonussen uit te keren, mede omdat het verschil met nummer drie, volgens de commissie, “marginaal” was en “omdat de klassering in de referentiegroep niet goed de relatieve performance weerspiegelde.”

Beloningsbeleid voor de financiële sector

De financieel toezichthouders De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben op

6 mei de “Principes voor beheerst beloningsbeleid” gepubliceerd. De financieel toezichthouders vinden dat de toekenning van de variabele beloning niet afhankelijk moet zijn van een ‘alles of niets’ commerciële doelstelling. DNB en AFM vinden dat van een dergelijk systeem een sterke prikkel tot ongewenst gedrag uitgaat. Daarom moet worden gewerkt met een meer lineaire of trapsgewijze afhankelijkheid tussen prestatie en beloning. DNB en AFM vinden dat de financiële instellingen hun principes concreet moeten gaan toepassen en, indien nodig, hun beloningsbeleid aan de principes aanpassen. DNB en AFM gaan actief monitoren hoe financiële instellingen de principes in hun organisatie toepassen. Indien DNB en AFM van mening zijn dat het beloningsbeleid van een onderneming substantiële prudentiële en/of gedragsrisico's met zich kan brengen, dan leidt dit tot een onderzoek naar de gesignaleerde risico's en een versterkte mate van toezicht op de onderneming als geheel.

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak-** en **glazenwassersbedrijf**

Bijlage 1

Uitgangspunten van de Global Compact van de Verenigde Naties

Het Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen. Bedrijven die het Global Compact initiatief onderschrijven, verbinden zich ertoe de onderstaande doelstellingen en waarden te steunen bij het uitvoeren van hun activiteiten:

Mensenrechten

- 1e principe: Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren; en
- 2e principe: er voor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.

Arbeidsnormen

- 3e principe: Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;
- 4e principe: alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;
- 5e principe: zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid; en
- 6e principe: discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.

Milieu

- 7e principe: Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties;
- 8e principe: initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen; en
- 9e principe: de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anticorruptie

- 10e principe: Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.

De principes van het Global Compact zijn gebaseerd op een universele consensus, onder andere afgeleid van de Universele verklaring van de rechten van de mens, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten, en van de verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **schoonmaak-** en **glazenwassersbedrijf**

Bijlage 2

Bepalingen Nederlandse Corporate Governance Code

IV.4 Verantwoordelijkheid institutionele beleggers

Verantwoordelijkheid van institutionele beleggers

Principe Institutionele beleggers handelen primair in het belang van hun achterliggende begunstigen of beleggers en hebben een verantwoordelijkheid jegens hun achterliggende begunstigen of beleggers en de vennootschappen waarin zij beleggen om op zorgvuldige en transparante wijze te beoordelen of zij gebruik willen maken van hun rechten als aandeelhouder van beursvennootschappen.

Best practice bepalingen

- IV.4.1 Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) publiceren jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursvennootschappen.
- IV.4.2 Institutionele beleggers doen jaarlijks op hun website en/of in hun jaarverslag verslag van de uitvoering van hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht in het betreffende boekjaar.
- IV.4.3 Institutionele beleggers brengen tenminste eenmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

Verantwoordelijkheid van aandeelhouders

Principe Aandeelhouders gedragen zich ten opzichte van de vennootschap, haar organen en hun medeaandeelhouders naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Hieronder valt de bereidheid om een dialoog met de vennootschap en medeaandeelhouders aan te gaan.

Best practice bepaling

- IV.4.4. Een aandeelhouder oefent het agenderingsrecht slechts uit nadat hij daaromtrent in overleg is getreden met het bestuur. Wanneer een of meer aandeelhouders het voornemen heeft de agendering te verzoeken van een onderwerp dat kan leiden tot wijziging van de strategie van de vennootschap, bijvoorbeeld door het ontslag van één of meer bestuurders of commissarissen, wordt het bestuur in de gelegenheid gesteld een redelijke termijn in te roepen om hierop te reageren (de responstijd). Dit geldt ook voor een voornemen als hiervoor bedoeld dat strekt tot rechterlijke machtiging voor het bijeenroepen van een algemene vergadering op grond van artikel 2:110 BW. De betreffende aandeelhouder respecteert de door het bestuur ingeroepen responstijd in de zin van best practice bepaling II.1.9.
- IV.4.5. Een aandeelhouder stemt naar zijn eigen inzicht. Van een aandeelhouder die gebruikt maakt van stemadviezen van derden wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over het stembeleid van deze stemadviseur en de door deze verstrekte stemadviezen.
- IV5.5. Indien een aandeelhouder een onderwerp op de agenda heeft laten plaatsen, licht hij dit ter vergadering toe en beantwoordt hij indien nodig vragen hierover.